

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

20.9.2017

Hallintoneuvoston sihteeri
Lakiasiaintoimittaja
Katri Olmo
Yleisradio Oy

Lausuntopyyntö Yleisradion strategiasta

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE on vastaanottanut 6.9.2017 päivätyn lausuntopyynnön Yleisradion strategiasta.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE:n tehtävänä on edistää hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta sekä parantaa kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä. Neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua valmisteltavana olevasta Yleisradion strategiasta.

Lausunnossaan KANE korostaa Ylen roolia suomalaisessa yhteiskunnassa tärkeänä avoimuuden, yhdenvertaisen osallistumisen ja vuorovaikutuksen sekä sivistyksen edellytysten mahdollistajana globaalien keskinäisriippuvuuksien maailmassa.

Johdanto

Yleisradiolla on julkisen palvelun yhtiönä velvollisuus tarjota julkisen palvelun sisältöjä jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. KANE korostaa kansalaisyhteiskunnan ja sen toimijoiden pääsyä tietoon sekä mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen. Kansalaisyhteiskunnan yhdenvertaisten osallistumisen edellytysten tukeminen on siten KANE:n mielestä Ylen toiminnan ydintä. Tämän tulisi myös nykyistä selkeämmin näkyä Ylen arvoissa.

KANE:n mielestä Ylen strategian lähtökohdissa on hyvin tunnistettu median toimintaympäristön, mediankäytön ja teknologian nopea muutos. KANE huomauttaa, että kehitys on ollut erityisen voimakasta viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja tulee edelleen kiihtymään. Edellä mainitut muutokset ovat paitsi kansallisia myös maailmanlaajuisia. Ne liittyvät laajempaan globaalien megatrendien kirjoon, jotka on syytä tunnistaa sekä huomioida Yleä uudistettaessa. Ylen visiossa ja missioissa tulisi ottaa huomioon myös Suomen globaali riippuvuus.

Globalisaatiota voidaan strategiassa tarkastella sekä arvona (yhteinen vastuu) että tiedon sisältönä, jossa julkisen palvelun yhtiö auttaa sirpaleisen maailmankuvan hahmottamisessa. KANE myös kehottaa Yleä huomioimaan globaalilla agendalla olevan vastuullisen kestävän kehityksen edistämisen, johon Suomi on sitoutunut.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

Ylen strategia ja strategiset valinnat

Toimiva oikeusvaltio ja luottamus demokratiaan ovat Suomen vahvuuksia. Vapaa, riippumaton ja luotettava media sekä vahva, autonominen kansalaisyhteiskunta ovat syvällä toimivan demokratian ytimessä. Kansalaisyhteiskunta lisää osallisuutta, luottamusta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia sekä yhteiskuntarauhaa ja vakautta. Järjestöt toimivat merkittävinä kansalaistoiminnan ja auttamistyön järjestäjinä, vaikuttajina ja kansalaismielipiteen välittäjinä. Ne tuottavat myös monia erityisosaamista vaativia palveluja.

Laskevat äänestysprosentit ja osallistumisen eriytyminen ovat tutkimusten mukaan suurimpia tunnistettuja haasteita suomalaiselle demokratialle. Moni myös kokee kansalaispätevyytensä puutteelliseksi tai ei ole löytänyt itselleen sopivia osallistumisen ja vaikuttamisen kanavia.

KANEn mielestä demokratialle ja kansalaisyhteiskunnalle tärkeistä kysymyksistä tulisi käydä avointa yhteiskunnallista keskustelua myös mediassa – niin yleisten vaalien alla kuin niiden välilläkin. Tämä tarkoittaisi kysymysten tunnistamisen lisäksi sisältöjen näkyvyyttä ja journalistista syvyyttä. Kansalaisyhteiskuntaa voitaisiin entistä enemmän kuulla ja ottaa monipuolisesti mukaan niin ohjelmatarjontaan kuin palveluihinkin.

Journalistisessa tiedonhankinnassa on myös tärkeää hahmottaa tiedon ja todellisuuden ulottuvuudet (kenen tieto, kenen ääni) yhteiskunnallisen keskusteluilmapiirin kiristyessä ja polarisoituessa. Deliberatiivinen, puntaroiva keskustelu ja kohtaaminen vaativat taitoa. Jokaisella on vastuu rakentavasta osallistumisesta. Ns. totuudenjälkeisessä ajassa korostuu myös yhteiskunnallisen keskustelun eettinen fasilitointi, jossa journalisteilla on erityinen tehtävä.

Nuorten mediankäyttäjien lisäksi Ylen strategiassa olisi kiinnitettävä huomiota niihin, joiden mahdollisuudet ovat rajalliset esimerkiksi uuden teknologian käyttöön liittyen. Internetin käyttö yleistyy vanhimmissa ikäryhmissä kaikkein hitaimmin, ja käyttöön vaikuttavat niin tulot kuin terveyskin. Digisyrjäytymisen vaara on todellinen. Myös kielivalinnat voivat asettaa rajoitteita tietoon pääsyyn tai osallistumiseen.

Toista kansalliskieltä puhuville (ruotsi) sekä kielellisille vähemmistöille kuten saamelaisille, romaneille, viittomakielisille ja mm. venäjänkielisille Yleisradion tuottamilla sisällöillä on erityisen suuri merkitys. Vähemmistöt hyvin huomioiva toiminta edistää Ylen missiota ja myös koko suomalaisen yhteiskunnan koheesiota.

KANE pitää kannatettavana, että Ylen strategiset valinnat korostavat yhteisöllisyyden vahvistamista kuuntelemalla, osallistamalla ja yhdistämällä erilaisia ihmisiä sekä korkeatasoisten sisältöjen tuottamiseen panostamista. Esimerkiksi ylisukupolvisten ja kulttuuristen kohtaamisten mahdollistaminen voisi tuoda lisäarvona ymmärrystä erilaisista lähtökohdista tuleville.

Ylellä on julkisena palveluna erittäin suuri merkitys suomalaiselle yhteiskunnalle. KANE

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan
neuvottelukunta

pitää tärkeänä, että se edelleen vahvistuu. Kyse on kaikkien televisiosta, radiosta ja netistä. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota esteettömyyteen, saavutettavuuteen, selkeään kieleen sekä eri väestöryhmien erityisiin tarpeisiin sekä maakunnissa että valtakunnallisesti. Järjestöillä on näissä kysymyksissä paljon erityisosaamista. KANE esittää, että järjestöt ja kansalaisyhteiskunnan toimijat tunnistettaisiin Yleisradion strategiassa merkityksellisinä toimijoina, osaajina ja hyödyllisinä yhteistyöverkostoina.

Kristiina Kumpula
puheenjohtaja

Maria Wakeham-Hartonen
pääsihteeri